

PROGRAMA
II CONGRÉS INTERNACIONAL
IRCVM

DIGITALITZAR L'EDAT MITJANA

BARCELONA
5-7 D'OCTUBRE DE 2022

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Ajuntament de
Barcelona

IRCVM

Institut de Recerca en
Cultures Medievales

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat
de Filologia

Facultat
de Geografia
i Història

Time
Machine

PRESENTACIÓ

L'ús d'eines digitals ha esdevingut imprescindible per a la recerca: les bases de dades, la digitalització, les cartografies històriques amb sistemes de georeferenciació (GIS) o la recreació virtual d'espais són només alguns exemples d'un ampli ventall de possibilitats. Aquest escenari multiplica exponencialment les opcions de la recerca, la transferència i la divulgació; tanmateix, des d'una perspectiva humanística, exigeix també una reflexió epistemològica.

El propòsit del *II Congrés Internacional IRCVM. Digitalitzar l'edat mitjana* no és altre que el de bastir un espai de debat sobre les oportunitats però també sobre els riscos i els reptes que plantegen les humanitats digitals aplicades a l'estudi del món medieval. Perfeccionar les eines tecnològiques per a la conservació del patrimoni històric només té sentit si aquestes poden ajudar-nos a copsar el valor d'aquest llegat i, de retruc, a mirar el nostre present amb un ull crític.

Buscant un enfocament interdisciplinari i plural, hem articulat les sessions al voltant de diferents eixos: l'anomenat *Spatial Turn*, que ha revigoritzat l'interès pel territori i el paisatge entesos com la base física i dinàmica sobre la qual es desenvolupen els fets històrics; l'impacte en la recerca i la divulgació de la representació 3D i de la mineria de dades (*data mining*); i l'exploració de les oportunitats que ofereixen fenòmens com la gamificació o les xarxes socials, des del punt de vista de la didàctica i la divulgació.

Aquest congrés ha estat, en part, possible gràcies a un ajut concedit per l'Ajuntament de Barcelona i a la col·laboració de la Facultat de Filologia i Comunicació (UB) i de la Facultat de Geografia i Història (UB). Confiam que l'acció generarà moltes sinergies entre grups de recerca de dins i fora de la UB, contribuint a obrir canals de comunicació entre la comunitat científica i el teixit social i a explorar algunes de les moltes possibilitats que ens ofereixen les implantacions de les noves tecnologies a les disciplines humanístiques i a la difusió del patrimoni medieval: des de l'impacte en la recerca i la formació, passant per la generació de nous models de patrimoni nadiu digital i d'interacció amb el patrimoni existent.

Meritxell Simó,
Presidenta del Comitè Organitzador,
Directora de l'Institut de Recerca en Cultures Medievales (IRCVM).

EQUIP ORGANITZADOR

Comitè científic

Thomas Aigner (ICARUS, St. Pölten Diocesan Archives)
Anna Alborni (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Lola Badia (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Giulia Bordi (Università degli Studi Roma Tre)
Maria João Branco (IEM, Universidade Nova de Lisboa)
Juan F. Castro (Incipit, CSIC)
Lluís Cifuentes (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Gemma Colesanti (CNR, Nápoles)
Blanca Garí (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Josep Lladós (CVC, Universitat Autònoma de Barcelona)
José M. Lucía Megías (Universidad Complutense de Madrid)
Carles Mancho (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Salvatore Marino (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Victor Millet (Universidade de Santiago de Compostela)
Daniel Piñol (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Mercè Puig (IRCVM, Universitat de Barcelona)

Comitè organitzador

Presidenta

Meritxell Simó (IRCVM, Universitat de Barcelona)

Membres

M. Reina Bastardas (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Meritxell Blasco (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Adriana Camprubí (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Enric Casas (Universitat de Barcelona)
Antoni Conejo (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Xavier Costa (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Joan Dalmasas (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Salvador Iranzo (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Delfi I. Nieto-Isabel (IRCVM, Queen Mary University of London)
Marta Sancho (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Jordi Saura (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Maria Soler (IRCVM, Universitat de Barcelona)

Equip assistent

Anahí Álvarez (Universitat de Barcelona)
Marianne Blanchard (Universitat de Barcelona)
Enric Casas (IRCVM, Universitat de Barcelona)
Júlia Coso (Universitat de Barcelona)
Anna Ester Condins (Universitat de Barcelona)
Marçal Díaz (Universitat de Barcelona)
Elisenda Gràcia i Mont (Universitat de Barcelona)
Ariadna Lluch (Universitat de Barcelona)
Bet Mallofré López (Universitat de Barcelona)
Jaume Marcé (Universitat de Barcelona)
Alvit Martínez (Universitat de Barcelona)
Marta Novella (Universitat de Barcelona)
Nèvia Pujol (Universitat de Barcelona)
Jordi Saura (IRCVM, Universitat de Barcelona)

PROGRAMA

Dimecres 5 d'octubre de 2022

Facultat de Geografia i Història, UB.

Aula Magna (4rt pis)

08:30h – 09:00h. Recepció de participants.

09:00h – 09:30h. Sessió inaugural del congrés.

09:30h – 10:30h. Ponència Inaugural. Illaria Manzini (Time Machine Organisation). *The Digital Cultural Heritage panorama today: a point of view from the Local Time Machine projects.*

10:30h – 11:00h. Coffee break.

Matí (11:00h – 13:10h). Dues sessions en paral·lel.

11:00h – 12:50h. Aula magna (4rt pis).

SESSIÓ 1. GIS – Mapping. – Modera: Maria Soler (UB).

11:00 – 11:20h. Xavier Costa Badia (Universitat de Barcelona), Aritz Urruela García (Universitat de Barcelona), Mahjoub Himi Benomar (Universitat de Barcelona). *L'ús dels Sistemes d'Informació Geogràfica (SIG) en prospeccions arqueològiques interdisciplinàries. L'exemple d'Els Sabarissos (Talarn, el Pallars Jussà).*

11:20 – 11:40h. Martin Janovsky (Charles University), Martin Fajta (Charles University). *Empowering the Voiceless – The results of the digital analysis.*

11:40h – 12:00h. Esther Travé Allepuz (Universitat de Barcelona), Sonia Medina Gordo (Universitat de Barcelona), Joan Vicens Tarré (Universitat de Barcelona), Alfred Mauri Martí (Universitat Autònoma de Barcelona). *Mapes de terrissa: Gestió de fonts i dades per a una anàlisi territorial i interdisciplinària de la producció de terrissa a la Catalunya medieval i postmedieval.*

12:00h – 12:20h. Mireia Comas Via (Universitat de Barcelona), Elena Cantarell (Universitat de Barcelona). *El projecte Senecta: mapejar la vellesa a la Barcelona Medieval.*

12:20 – 12:50h. Debat.

11:00h – 13:10h. Sala Gran – Jane Addams (4rt pis).

SESSIÓ 2. Bases de dades. - Modera: Marta Sancho (UB).

11:00h – 11:20h. Sonia Medina Gordo (Universitat de Barcelona), Esther Travé Allepuz (Universitat de Barcelona). *De la complementació de fonts a la història integrada: Noves mirades per al buidatge, processament i (re)lectura de la informació relativa a la formació dels territoris feudals.*

11:20h – 11:40h. Begoña Cayuela (Ars Picta), Juan Antonio Olañeta (Universitat de Barcelona). *Historia del Arte y bases de datos: Del repositorio de información estructurada a la herramienta de trabajo colaborativo.*

11:40h – 12:00h. Walter Alegría Tejedor (Universitat de Barcelona). *Virtual Artifacts Library. (VAL).*

12:00h – 12:20h. Gisela Ripoll, Francesc Tuset, Josep Benseny, Jelena Behaim, Àngela González Centelles, Joan Tuset, Inma Mesas, Ivor Kranjec, Núria Molist (Universitat de Barcelona). *Digitalizar un monumento. El data fishing del monasterio de Sant Quirze de Colera.*

12:20h – 12:40h. Oriol Calvet Casajuana (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona), Xavier Cazeneuve (Barchinona.cat). *Recurs digital: Les Rúbriques de Bruniquer. Una cronologia de Barcelona.*

12:40h – 13:10h. Debat.

13:30h – 15:00h. Dinar.

Tarda (15:00h – 19:00h). Dues sessions en paral·lel.

15:00h – 17:30h. Aula 305 (3r pis).

SESSIÓ 3. GIS – Mapping. - Modera: Xavier Costa (UB).

15:00h – 15:20h. Mariña Bermúdez Beloso (Universidad de Valladolid), Javier Castiñeiras López (Universidad de León). *Del capítol al mapa interactiu: mapejant les representacions femenines en el arte gallego medieval.*

15:20h – 15:40h. Rosa Lluch Bramon (Universitat de Barcelona), Maria Soler Sala (Universitat de Barcelona). *Mapejant el paisatge urbà: Sant Pere de les Puel·les i la Barcelona baixmedieval.*

15:40h – 16:00h. Fabio Barberini (Institut de Llengua i Cultura Catalanes-Universitat de Girona), Míriam Cabré (Institut de Llengua i Cultura Catalanes-Universitat de Girona), Ivan Vera (Institut de Llengua i Cultura Catalanes-Universitat de Girona). *Trobadors i corts sobre el mapa.*

16:00h – 16:20h. Maria Soler Sala (Universitat de Barcelona), Núria Jornet Benito (Universitat de Barcelona), Blanca Garí De Aguilera (Universitat de Barcelona), Marc Ferrer Fernández (Universitat de Barcelona), Bet Mallofré López (Universitat de Barcelona). *F-ATLAS: GIS, cartografia digital i virtualització 3D en la promoció del patrimoni franciscà observant.*

16:20h – 16:40h. Miriam Palomba (Universitat de Barcelona). *Entre historia y métodos informáticos: la reconstrucción del paisaje monástico de la ciudad de Benevento (siglos VII-XIII).*

16:40h – 17:00h. Delfi I. Nieto-Isabel (Queen Mary University of London). *Strangers in a Strange Land: Waldensian Networks in 14th-century Languedoc*.

17:00h – 17:30h Debat.

15:00h – 17:30h. Sala Gran – Jane Addams (4rt pis).

SESSIÓ 4. – 3D. - Modera: Carles Mancho (UB)

15:00h – 15:20h. Pere Manel Martin (Universitat Rovira i Virgili), Ignacio Fiz (Universitat Rovira i Virgili-Institut Català d'Arqueologia Clàssica), Eva Subias (Universitat Rovira i Virgili-Institut Català d'Arqueologia Clàssica), Dolors Codina (Baula Recerca Arqueològica SL). *Puig Rom 3D: Documentació, Digitalització i Difusió*.

15:20h – 15:40h. Estefanía López Salas (Universidade da Coruña). *Oportunidades y retos de la re-construcción digital del monasterio de San Julián de Samos en su etapa medieval*.

15:40h – 16:00h. Sergio Coll-Pla (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, Universitat Rovira i Virgili), Josep Lluís i Ginovart (Universitat Internacional de Catalunya), Agustí Costa Jover (Escola Tècnica Superior d'Arquitectura, Universitat Rovira i Virgili), Cinta Lluís Teruel (Universitat Internacional de Catalunya). *Estudio volumétrico de las Iglesias pertenecientes al primer románico aranés a partir de nubes de puntos procedentes de escaneos làser*.

16:00h – 16:20h. Rafael Caballero García (Novas Arqueología SL), Javier Caballero García (Novas Arqueología SL). *Redefinición de los arcos andalusíes conservados en la C/ de las Bulas, nº 21 (Toledo)*.

16:20h – 16:40h. Maria Paschali (CYENS Centre of Excellence), Panayiotis Charalambous (CYENS Centre of Excellence). *Enhancing the many lives of a hermitage nucleus: The case of the Neophytos' Enkleistra in Cyprus across the Middle Ages*.

16:40h – 17:00h. Angelica Federici (Università degli Studi di Roma Tre). *VR Sant'Agnese: The Virtual Reconstruction of a Medieval Monastery project*.

17:00h – 17:30h Debat.

17:30h – 18:00h Coffee break.

18:00h – 19:00h. Sala Gran – Jane Addams.

Taula rodona. Digitalitzar, per a què?. Coordina: Milagros Guàrdia (Universitat de Barcelona).

Hi intervindran: Norbert Zimmermann (Deutsches Archäologisches Institut, Roma), Giulia Bordi (Università di Roma Tre), Juan Naya (empresari), Equip VirVIG (Universitat Politècnica de Catalunya).

Dijous 6 d'octubre de 2022

Facultat de Filologia i Comunicació, Universitat de Barcelona.

Aula Capella

09:00h – 10:00h. Ponència. Helena Bermúdez Sabel (Université de Neuchâtel). *La filología digital: nuevas metodologías (nuevos problemas).*

Matí (10:00h – 14:00h). Dues sessions en paral·lel.

10:00h – 12:00h. Aula Capella.

SESSIÓ 5. Bases de dades. - Modera: Anna Fernàndez-Clot (UB)

10:00h – 10:20h. Meritxell Simó (Universitat de Barcelona), Maria Reina Bastardas (Universitat de Barcelona). *Presentació del projecte Woman and Medieval Song.*

10:20h – 10:40h. Adriana Camprubí Vinyals (Universitat de Barcelona), Joan Dalmases (Universitat de Barcelona – Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg). *La Text Encoding Initiative (TEI) i l'edició de la lírica trobadoresca: mancances, reptes i oportunitats.*

10:40h – 11:00h. Llúcia Martín (Universitat d'Alacant), Adolfo Hilario Caballero (UPV-Campus Alcoi), Rosanna Cantavella Chiva (UV). *Edició sinòptica de les poesies d'Ausiàs March amb LaTeX i la integració en web.*

11:00h – 11:20h. Víctor Millet (Universidade de Santiago de Compostela). *L'edició digital de textos medievals i el problema del tractament automatitzat.*

11:20h – 11:40h. José Ángel Salgado Loureiro (Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades), Carmen de Santiago Gómez (Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades-Universidade de Santiago de Compostela). *La digitalización de los manuscritos de la lírica profana galego-portuguesa: marcado, construcción y funcionalidades.*

11:40h – 12:00h. Debat.

10:00h – 11:50h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner).

SESSIÓ 6. Xarxes socials. - Modera: Mireia Comas (UB).

10:00h – 10:20h. Alicia Hernández Robles (Universidad de Murcia), Antonio Luis Martínez Rodríguez (Prof. Secundària), Jorge A. Eiroa Rodríguez (Universidad de Murcia), José Ángel González Ballesteros (Investigador independent). *Estrategias de difusión y divulgación del proyecto de investigación en el conjunto arqueológico de San Esteban (Murcia).*

10:20h – 10:40h. M. Antònia Fornés Pallicer (Universitat de les Illes Balears), Salvador Iranzo Abellán (Universitat de Barcelona). *Recerca per a la divulgació: el projecte Les veïnes de Barcelona de l'any 1000.*

10:40h – 11:00h. Irene Pereira García (Universidad de León). *SIG-NUM. Un proyecto de Sigilografía medieval hispana y Linked Open Data.*

11:00h – 11:20h. Ian Levy Bunan (Universitat de Barcelona). *Estudiar la Edad*

Media desde fuera de Europa: retos y posibilidades.

11:20h – 11:50h. Debat.

12:00h – 12:20h Coffee break.

12:20h – 14:00h. Aula Capella.

SESSIÓ 7. Bases de dades. - Modera: Adriana Camprubí (UB)

12:20h – 12:40h. Albert Soler (Universitat de Barcelona), Lola Badia (Universitat de Barcelona). *Passat, present i futur dels Projectes lul·lians del Centre de Documentació Ramon Llull.*

12:40h – 13:00h. Anna Alborni (Universitat de Barcelona), Anna Fernàndez-Clot (Universitat de Barcelona). *La MiMus DB: Ministrers i Música a la Corona d'Aragó Medieval.*

13:00h – 13:20h. Elisenda Gràcia i Mont (Universitat de Barcelona), Martí Gimeno (Universitat Autònoma de Barcelona), Nil Rodellas (Universitat Autònoma de Barcelona), Enric Rodellas (Universitat Autònoma de Barcelona). *El llibre del Coc. Estimació de similitud entre els llibres medievals de receptes de cuina.*

13:20h – 13:40h. Lourdes Soriano Robles (Universitat de Barcelona), Josep Antoni Iglesias Fonseca (Universitat Autònoma de Barcelona). *Tras la pista de la literatura perdida: fragmentos de obras medievales romances procedentes de archivos eclesiásticos y de la Inquisición (Folia Recepta).*

13:40h – 14:00h. Debat.

12:20h – 13:50h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner)

SESSIÓ 8. Xarxes socials. - Modera: Pau Castell (UB).

12:20h – 12:40h. João Correia de Sá (Universitat Oberta de Catalunya). *YouTube como clave de comunicación, educación y transformación digital en el Museu Nacional de Arte Antiga durante la pandemia.*

12:40h – 13:00h. Israel Sanmartín (Universidade de Santiago de Compostela). *Las páginas de Facebook sobre historia medieval: investigación, divulgación y docencia.*

13:00h – 13:20h. Paula Melero Pérez (Arqueomontsec), Sara Reyes Barazar (Arqueomontsec), Nèvia Pujol Bertran (Arqueomontsec). *El projecte de difusió d'Arqueomontsec.*

13:20h – 13:50h. Debat.

14:00h – 15:30h. Dinar.

Tarda (15:30h – 19:30h). Dues sessions en paral·lel.

15:30h – 18:00h. Aula Capella.

SESSIÓ 9. – 3D. - Modera: Antoni Conejo (UB).

15:30h – 15:50h. Manuela De Vivo (Università di Bologna). *The challenge of the third dimension.*

15:50h – 16:10h. Immaculada Lorés (Universitat de Lleida), Carlos Andújar (Universitat Politècnica de Catalunya). *Enhancement of Heritage Experiences: The Middle Ages. Digital Layered Models of Architecture and Mural Paintings over Time (EHM).*

16:10h – 16:30h. José Ángel González Ballesteros (Investigador indep), Jorge A. Eiroa Rodríguez, Alicia Hernández Robles (Universidad de Murcia), José G. Gómez Carrasco (Aerograph Studio). *Modelización tridimensional de estructuras y depósitos arqueológicos como método de documentación y divulgación: el caso del conjunto arqueológico de San Esteban (Murcia).*

16:30h – 16:50h. Pilar Moya Olmedo (Universidad Politécnica de Madrid – Universidad Francisco Marroquín). *Rendering Uq̄l̄sh.*

16:50h – 17:10h. Carla Ferrer Mir (Universitat de Barcelona). *El llenguatge dels paraments: l'ús de les noves tecnologies per a la lectura arquitectònica.*

17:10h – 17:30h. Marcin Wiewióra (Nicolaus Copernicus University in Toruń-UMK). *Digitizing the Middle Ages. Teutonic Knight Castles in Chelmno Land - from investigation to digitalization.*

17:30h – 18:00h Debat.

15:30h – 18:00h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner).

SESSIÓ 10. GIS – Mapping. - Modera: Sabina Batlle (UB).

15:30h – 15:50h. Marta Sancho i Planas (Universitat de Barcelona). *“Spatial turn”, Arqueologia Medieval i anàlisis GIS.*

15:50h – 16:10h. L. Alberto Polo Romero (Universidad Rey Juan Carlos), Francisco Reyes Téllez (Universidad Rey Juan Carlos), Gonzalo Viñuales Ferreiro (Universidad Rey Juan Carlos), Diana Morales Manzanares (Universidad Rey Juan Carlos). *Nuevos aportes a través de los SIG a los espacios fortificados medievales del interfluvio Ríaza, Duratón y Duero.*

16:10h – 16:30h. Marçal Díaz Ros (Universitat de Barcelona). *L'anàlisi espacial del poblament medieval: El cas del Penedès.*

16:30h – 16:50h. Xavier Costa Badia (Universitat de Barcelona). *La cartografia digital com a eina per a la reconstrucció dels paisatges pretèrits: possibilitats i desafiaments.*

16:50h – 17:10h. Marc Ferrer Fernández (Universitat de Barcelona). *Anàlisi de les conques visuals en els assentaments altmedievals del Baix Montseny.*

17:10h – 17:30h. Leticia Tobalina-Pulido (Incipit-CSIC), Nicolas Tauzia (Université de Pau et des Pays de l'Adour), Arthur Gaultier (Université de Pau et des Pays de l'Adour), Vanesa Trevín Pita (Cado-Arqueoloxía), David Fernández Abella (Cado-Arqueoloxía), Cristina González (Investigadora Independent). *Del terreno a la*

base de datos espacial. El uso de las nuevas tecnologías para la caracterización del poblamiento rural romano y tardoantiguo.

17:30h – 18:00h Debat.

16:30h – 17:30h. Aula 110 (Facultat de Filologia i Comunicació, Edifici Històric).

Taula rodona. *Fons documentals i humanitats digitals: algunes experiències.*
Coordina: Daniel Piñol (Universitat de Barcelona).

Pau Castell (Universitat de Barcelona-IRCVM), “Llenguatge XML i processos contra la bruixeria.”

Gabriele Capone (Soprintendenza Archivistica e Bibliografica per la Campania), “Digitalització de documents a la Campània.”

Eleni Sakellairou (University of Crete); Gemma T. Colesanti (CNR-ISPC), “Reconeixement automàtic de textos i la seva aplicació als protocols notariais del Benevento.”

Ainoa Castro (Universidad de Salamanca), “Aplicació del programa Archetype al reconeixement de manuscrits visigòtics.”

18:00h – 18:30h Coffee break.

18:30h – 19:30h. Aula Capella.

Ponència. José Manuel Fradejas (Universidad de Valladolid). *TEI o no TEI, esa es la cuestión.*

Divendres 7 d'octubre de 2022

Facultat de Filologia i Comunicació (UB)

Aula Capella

09:00h – 10:00h. Ponència. Ruth Ahnert (Queen Mary University of London). *The Network Turn: New Perspectives on the Premodern World.*

Matí (10:00h – 14:15h). Dues sessions en paral·lel.

10:00h – 12:10h. Aula Capella.

SESSIÓ 11. GIS – Mapping. - Modera: Marc Ferrer (UB).

10:00h – 10:20h. Gabriele Ciccone (Università degli Studi di Roma Tor Vergata), Fabio Giovannini (Università degli Studi di Roma Tor Vergata). *From UAV to GIS: new methodologies for the spatial turn on a byzantine mountain in Sicily.*

10:20h – 10:40h. Manuela De Vivo (Università di Bologna), FrameLAB (Università di Bologna). *From spatial turn to deep mapping: the value of territorialization.*

10:40h – 11:00h. Jelena Behaim (University of Zagreb), Miljenko Jurković

(University of Zagreb), Ivor Kranjec (University of Zagreb). *Roman determinant in shaping the early medieval Istrian landscape. Reconsideration through digital perspective.*

11:00h – 11:20h. Rosa Mª Medina Granda (Universidad de Oviedo-DocuLab). *El mapping en las Humanidades digitales: una reflexión epistemológica.*

11:20h – 11:40h. Daniel Durán Chapela (Universidade de Santiago de Compostela), Miguel García-Fernández (IEGPS, CSIC-Xunta de Galicia). *Mapeando el gallego medieval: diversidad lingüística y territorio en los siglos XIII-XV.*

11:40h – 12:10h. Debat.

12:15h – 12:40h. Coffe break.

10:00h – 11:30h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner).

SESSIÓ 12.– 3D. - Modera: Júlia Coso (UB).

10:00h – 10:20h. Leopoldo Repola (Università degli Studi di Napoli Federico II). *Rilievo, studio e rappresentazione digitale del Castello di Ariano Irpino.*

10:20h – 10:40h. Sergio de la Llave Muñoz (UNED), Angelines Orejudo María (Proyecto Entretorres), Jesús Gómez Merino (Proyecto Entretorres), Ana Escobar Requena (Proyecto Entretorres). *El yacimiento urbano de Entretorres (Talavera de la Reina, Toledo): De la investigación a la interpretación virtual del patrimonio.*

10:40h – 11:00h. Giuseppe Cacciaguerra (ISPC-CNR). *Medieval Rupestrian and Hilltop Settlements in South-Eastern Sicily. A Multidisciplinary Approach from Proximal Sensing Survey to Archaeological Interpretation.*

11:00 – 11:30h. Debat.

12:15h – 12:40h Coffee break.

12:40h – 14:15h. Aula Capella.

SESSIÓ 13. GIS – Bases de dades. - Modera: Mercè Puig (UB)

12:40h – 13:00h. Sadurní Martí Castellà (Universitat de Girona). *Interconnectant una base de dades i una biblioteca digital: per a un data minning de la poesia catalana medieval.*

13:00h – 13:20h. Francesc Tous (Universitat de Girona). *Gnòmica DB: una nova eina digital per a l'estudi de la literatura gnòmica medieval catalana.*

13:20h – 13:40h. Carlos Prieto Espinosa (Universidade de Lisboa). *Digitalizar la Edad Media portuguesa: estado y perspectivas de futuro del Corpus Documentale Latinum Portucalense (CODOLPOR).*

13:40h – 14:00h. Catalina Monserrat Roig (Universitat de les Illes Balears), Anahí Álvarez Aguado (Universitat de Barcelona). *La digitalització del Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae: una eina per a la recerca lexicogràfica en el món digital.*

14:00h – 14:15h. Debat.

12:40h – 14:15h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner).

SESSIÓ 14. Gamificació. - Modera: Enric Casas (UB).

12:40h – 13:00h. Marta Serrano Coll (Universitat Rovira i Virgili), Gerardo Boto Varela (Universitat de Girona). *PACTUM! Un joc seriós cooperatiu per conscienciar els hereus culturals mentre juguen a construir una ciutat medieval en el marc d'una unitat didàctica.*

13:00h – 13:20h. Ainoa Castro Correa (Universidad de Salamanca). *'Scribe of Ages': dinamizando la enseñanza en paleografía.*

13:20h – 13:40h. Marc Ferrer Fernández (Universitat de Barcelona). *La visió de l'època medieval en els videojocs i els seus usos en la docència.*

13:40h – 14:00h. Marija Blašković (Universitat Pompeu Fabra). *¿Un cambio de perspectivas a través del juego "Age of Empires II"?*

14:00h – 14:15h. Debat.

14:15h – 15:30h. Dinar.

Tarda (15:30h – 20:00h).

15:30 – 17:00h. Aula Capella.

SESSIÓ 15. GIS – Bases de dades. - Modera la sessió: Jordi Saura (UB).

15:30h – 15:50h. Lluís Cifuentes (Universitat de Barcelona), Carmel Ferragud. *MedCat: un nou corpus digital sobre la medicina i la salut a l'espai catalanoaragonès.*

15:50h – 16:10h. Vera Isabell Schwarz-Ricci (Istituto di Scienze del Patrimonio Culturale-Consiglio Nazionale delle Ricerche). *Handwritten Text Recognition: Registri notarili e reti neurali.*

16:10h – 16:30h. Georgios Magkanas (Universitat de Barcelona), Héctor Bagán, M. Carme Sistach, José F. García. *Artomics: La integración de las características morfológicas y composicionales en el estudio de los manuscritos medievales.*

16:30 – 17:00h. Debat.

15:30 – 17:00h. Sala Gabriel Oliver (planta -1, Edifici Josep Carner).

SESSIÓ 16. – 3D. - Modera: Jaume Marcé (UB).

15:30h – 15:50h. Sabina Batlle Baró (Laboratori d'Arqueologia Medieval-Universitat de Barcelona), Júlia Coso Alvarez (ARQUB- Grup de Recerca sobre l'Arqueologia de la Complexitat i els Processos d'Evolució Social), Jordi Vallverdú Pastó (Laboratori d'Arqueologia Medieval-Universitat de Barcelona). *Fotogrametria aplicada al registre arqueològic d'època medieval. Avantatges i limitacions.*

15:50h – 16:10h. Jelena Behaim (University of Zagreb), Ivor Kranjec (University of Zagreb), Joan Tuset, Inma Mesas, Josep Benseny, Àngela González Centelles, Francesc Tuset, Gisela Ripoll (Universitat de Barcelona). *El registro estratigráfico y la tercera dimensión. La digitalización del yacimiento arqueológico de Sidilianum (Sidillà, Foixà, Baix Empordà).*

16:10h – 16:30h. Miljenko Jurković (University of Zagreb), Ivor Kranjec

(University of Zagreb), Jelena Behaim (University of Zagreb). *Churches on tumuli: 3D documentation in the study of the long-lasting ritual places.*

16:30h – 17:00h. Debat.

17:00h – 18:00. Aula Capella.

Taula rodona. *Museus i Humanitats Digitals*. Coordina Antoni Conejo (Universitat de Barcelona).

Hi intervindran Montserrat Gumà (Museu Nacional d'Art de Catalunya), Carme Comas (Museu Episcopal de Vic), Alexandre Cervelló (Museu de Reus), Marc Ferran (Museu de Reus), Josep Giralt (Museu de Lleida Diocesà i Comarcal).

18:00h – 18:30h Coffee break.

18:30h – 19:30h. Aula Capella.

Ponència final. Juan Francisco Jiménez Alcázar (Universidad de Murcia). *Simuladores de historia y aventuras gráficas de la Edad Media: el rol del medievalista en el universo del videojuego.*

19:30h – 20:00h. Acte de clausura.